

Voka – Kamer van Koophandel Limburg vzw
'Huis van de Limburgse Ondernemer',
Gouverneur Roppesingel 51, 3500 Hasselt, BE
tel. +32 11 56 02 00, fax +32 11 56 02 09
info.kvkl limburg@voka.be, www.voka.be

Kamer van
Koophandel
Limburg

6/02/2019

Staking : "de puntjes op de i"

Contact: senne.poelmans@voka.be (011 56 02 23) en philippe.reyners@voka.be (011 56 02 28)

Woensdag 13 februari 2019 organiseren het ACV, ABVV en ACLVB in gemeenschappelijk vakbondsfront een actie rond de volgende thema's: verbetering van de lonen, sociale uitkeringen en eindeloopbaanmaatregelen, combinatiemogelijkheden voor werk en privé en woon-werkverplaatsingen.

De actie zal plaatsvinden in de verschillende gewesten van ons land.

Naast de vakorganisaties van de private sector heeft ook een deel van de publieke sector aangegeven om deel te nemen aan te stakingsactie.

Met "de puntjes op de i" wil Voka een klaar en duidelijk antwoord geven op een aantal vragen die rijzen omtrent het stakingsrecht. Het is de gelegenheid om de context van het stakingsrecht opnieuw scherp stellen en een aantal misverstanden die over het stakingsrecht bestaan uitklaren.

Dit document stoelt op een belangrijke basiswaarde: respect. Respect voor de wet en de democratie, respect voor cao's en engagementen, respect voor personen en goederen.

1 Wat is een staking?

Een staking is de collectieve actie die bestaat uit het overlegd en tijdelijk neerleggen van het werk door een groep werknemers als drukkingsmiddel om hun sociale, economische of syndicale belangen te promoten en te verdedigen.

2 Is een staking de enige manier om een collectief conflict op te lossen?

Neen. Bij een collectief conflict verdienen dialoog en sociaal overleg, in allereerste instantie, in alle fases en met alle betrokken partijen, steeds de voorkeur. De werknemers mogen dus enkel als "ultiem wapen" naar de staking grijpen.

3 Is het stakingsrecht in ons land onbeperkt?

Neen, het stakingsrecht is geen absoluut noch een prioritair recht. De collectieve arbeidsovereenkomsten geven nader de voorwaarden voor het afkondigen van een reguliere staking aan. Bovendien wordt het stakingsrecht beperkt door de uitoefening van de andere

subjectieve rechten, zoals het vrije verkeer van personen, het eigendomsrecht, en de vrijheid om niet te staken. Deze algemene beginselen zijn op internationaal niveau vastgelegd.

4 Wat is een wilde staking?

Dit is een staking zonder naleving van de regels die de vakbonden in een collectieve arbeidsovereenkomst hebben ondertekend. Deze cao's bevatten een verplichting om eerst een verzoeningsvergadering te vragen en om termijnen te respecteren. Leven de stakers dat niet na, dan spreken we van een wilde staking, of zachter uitgedrukt, een spontane staking.

5 Zijn politieke stakingen toegelaten?

Dit is een moeilijke vraag. Stakingen tegen een regering of politieke meerderheid zijn onaanvaardbaar. Maar stakingen tegen sociaaleconomische maatregelen zijn in België niet onwettig. De scheidingslijn is dun. In geval van sociaaleconomische staking zullen de stakers de nefaste gevolgen voor de werkgever moeten vermijden omdat deze laatste helemaal niets te maken heeft met hun eisen.

2/4

6 Een stakerspost, kan dat?

Ja, stakers mogen posten, maar geweld en intimidatie zijn altijd verboden. Het internationaal recht is hierover zeer duidelijk, in het bijzonder de uitspraken van het Europees Comité voor Sociale Rechten in Straatsburg (Raad van Europa) en deze van het Comité voor Vrijheid van Vereniging (ILO). De stakers mogen proberen om de werkwilligen te informeren en te overtuigen, maar ze mogen hen niet verhinderen om aan het werk te gaan.

7 De openbare weg versperren, kan dat?

Neen, niemand mag de openbare weg versperren, ook niet de vakbonden of de stakers. Zij zijn verplicht de rechtsstaat te respecteren, ook tijdens hun acties. Hier geldt het algemeen rechtsbeginsel dat iedereen zich vrij mag bewegen op de openbare weg. Wie dit verhindert, riskeert een boete of een gevangenisstraf.

8 Wie is verantwoordelijk voor het garanderen van het vrije verkeer op de openbare weg?

Op het terrein is het de taak van de politie om, onder het gezag van de burgemeester, de handhaving van de openbare orde te garanderen, met inbegrip van het voorkomen van overtredingen, de bescherming van personen en goederen, alsook het verlenen van bijstand aan iedereen die in gevaar verkeert. Als dat absoluut noodzakelijk is, zal de werkgever een beroep kunnen doen op de rechtbank om de vrije toegang tot de onderneming te waarborgen.

9 Kan het zijn dat stakers schade veroorzaken bij klanten en leveranciers van de werkgever?

Jammer genoeg wel. Daarom kan de rechter in andere democratische landen een staking verbieden omdat de schade onevenredig is met de inzet van de staking.

Dit probleem doet zich ook voor bij stakingen bij het openbaar vervoer. De klanten/gebruikers en andere werkgevers ondervinden hierdoor hinder/schade, terwijl zij met dit collectief conflict niets te maken hebben. In deze openbare diensten zou een minimumdienst het evenwicht tussen de verschillende subjectieve rechten moeten waarborgen.

10 Mag de werkgever tijdens een staking uitzend- of tijdelijk personeel in dienst nemen?

3/4

Neen, het is de werkgever verboden een staking te 'breken' door een beroep te doen op externe werknemers om de stakers te vervangen. De situatie moet echter voor ieder geval afzonderlijk worden beoordeeld. Zo zal het, als het departement waar al vóór de staking uitzendkrachten aan het werk waren niet wordt stilgelegd, mogelijk zijn om die uitzendkrachten aan het werk te houden. Daarentegen dient, ingeval de activiteit volledig wordt stilgelegd, het uitzendbureau zijn uitzendkrachten terug te roepen. Voorzichtigheid blijft geboden. Neem daarover onmiddellijk contact met het uitzendkantoor en desgevallend een advocaat.

11 Kan een rechter een staking verbieden?

Neen, in België kan dat niet. De rechter kan wel tussenkomen om een stakerspost te verbieden die de toegang tot een onderneming of de openbare weg verspert. Deze opheffing van een versperrende stakerspost belemmert de normale uitoefening van het stakingsrecht niet. De pers verwacht heel dikwijls het verbieden van een versperrende stakerspost met het verbieden van een staking.

12 Aan welke voorwaarden zou een stakingsaanzegging moeten voldoen?

In de optiek van het wederzijds respect zou een stakingsaanzegging minstens aan de volgende voorwaarden moeten voldoen:

- Een verzoeningsaanvraag indienen.
- De aanzeggingstermijn respecteren.
- De plaats, de dag en de exacte tijd van de acties aankondigen.
- Aangeven voor welke werknemerscategorieën de stakingsaanzegging geldt.
- De aard en de omvang van de vakbondsactie aangeven.
- Een specifieke, duidelijk uitgedrukte eis tot voorwerp hebben.
- Deze elementen dragen bij tot meer rechtszekerheid en tot meer respect via een betere informatie van eenieder.

13 Mag de werkgever staken?

Ja. Het Europees Sociaal Handvest kent de werkgever het recht toe om een lock-out te organiseren. Dit houdt in dat hij de werknemers kan verhinderen om de overeengekomen arbeid te verrichten en dat hij bijgevolg de voor hem uit de arbeidsovereenkomst voortvloeiende verbintenis tot tewerkstelling niet uitvoert. Omdat de werknemer in geval van een lock-out geen arbeid verricht, is ook geen loon verschuldigd.

14 Kan het personeel opgeroepen worden voor vergaderingen ter voorbereiding van de staking?

Met instemming van de werkgever en zonder de organisatie van het werk te verstoren mogen de vakbonden tijdens de werkuren een informatievergadering voor de werknemers organiseren.